

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพการ และความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ คือ ความคิดเห็น ประสบการณ์ การใช้ ความต้องการ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้สื่อการสอนนับตั้งแต่การผลิต การบริการ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการใช้สื่อการสอนประกอบการสอน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูที่สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน ๖๒๔ คน จากครูทั้งหมด ๑,๙๑๔ คน รวม ๓๔ โรงเรียน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รวมทั้งการสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดย โดยวิธีการทางสถิติ คือ หาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียงและตาราง

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามข้อมูลดังต่อไปนี้

๑. รายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างประชากร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียดส่วนตัว ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนมาก เป็นเพศหญิง วุฒิสุงที่สุดของกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อายุราชการตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไปมีมากที่สุด รองลงมาคืออายุราชการระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี จำนวนเวลาที่ทำการสอนต่อสัปดาห์มีชั่วโมงสอนระหว่าง ๑๖ - ๒๐ ชั่วโมง มีมากที่สุด รองลงมามีชั่วโมงสอนเกินกว่า ๒๐ ชั่วโมงขึ้นไป นอกจากทำการสอนแล้วยังทำหน้าที่ครูประจำชั้นมีมากที่สุด รองลงมาทำหน้าที่ครูพิเศษ ครูที่เคยเรียนวิชาสื่อการสอนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษามีมากที่สุด รองลงมาคือเคยเห็นการใช้สื่อการสอนของผู้อื่น ครูมีความคิดเห็นว่าสื่อการสอนเป็น

สิ่งจำเป็น เพราะช่วยการสอนได้ผลดีมีมากที่สุด รองลงมาคือครูคิดว่าสื่อการสอนจะทำให้
ให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี

๒. สภาพการและการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมสังกัด สป.กทม.

จากการศึกษาสภาพการของสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ และเครื่องมือ
ที่มีอยู่ในปัจจุบันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม. ปรากฏว่า สื่อการสอน
ประเภทอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้การได้มากที่สุดคือ เครื่องเล่นวิดีโอ เครื่องฉายภาพ
ข้ามศีรษะ เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์ ๘ ม.ม. เครื่องฉายภาพ
ทึบแสง เครื่องฉายฟิล์มรูป เครื่องถ่ายแผ่นโปร่งใส รองลงมาคือเครื่องรับวิทยุ ส่วน
กล้องถ่ายรูปมีสภาพการใช้ได้น้อย การใช้สื่อการสอนประกอบการสอนของครู ครูใช้
สื่อการสอนประกอบการสอนเป็นบางครั้งมีมากที่สุด รองลงมาคือใช้บ่อยครั้ง ในการใช้
สื่อการสอนขณะทำการสอนครูได้ช่วยตนเองมากที่สุด รองลงมาคือให้นักเรียนช่วย
สื่อการสอนที่ครูใช้ส่วนใหญ่ได้มาจากการผลิตขึ้นด้วยตนเองมีมากที่สุด รองลงมาคือ
โรงเรียนจัดหาสื่อการสอนให้ ปริมาณการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้
สื่อการสอนที่มีการใช้มาก ได้แก่ หนังสือแบบเรียน กระดานดำ รูปภาพ รูปตัดมา
ซอลด์ลีส ใช้ปานกลางได้แก่ แผนภาพ การทดลอง กระบวนการกลุ่ม หนังสือพิมพ์
การเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนสื่อที่ใช้ได้น้อย ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ไมค์โครโฟน
ไม่มีสาย ฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพทึบแสง ฟิล์มรูป ขื่อนำสังเกตไม่มีสื่อชนิดใดที่
ครูส่วนใหญ่ไม่ใช้เลย

๓. ความต้องการและปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.

จากการศึกษาพบว่าความต้องการด้านการใช้สื่อการสอนแต่ละชนิดครู
มีความต้องการในระดับต้องการมาก และต้องการปานกลาง ความต้องการในระดับ
ต้องการมากได้แก่ ของจริง สมุดภาพ ของตัวอย่าง ภาพโปสเตอร์ การสาธิต
ความต้องการในระดับปานกลางได้แก่ โทรทัศน์ ความรู้ในการจัดป้ายนิเทศ การสอน
เป็นทีม การสอนแบบศูนย์การเรียน การแสดงละคร ขื่อนำสังเกตความต้องการน้อย
และไม่ต้องการเลยไม่มี ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูพบว่าครูมีปัญหาการใช้สื่อการสอน

ในระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ โรงเรียนขาดงบประมาณ สำหรับการผลิตสื่อการสอน ครูไม่มีเวลาในการผลิตมาก ไม่มีการประชาสัมพันธ์ในการ บริการ โรงเรียนไม่มีหน่วยรับผิดชอบโดยตรงในการบริการสื่อการสอน ไม่ทราบว่า มีสื่อ ชนิดใดที่บริการ ปัญหาที่มีในระดับน้อย คือ การไม่รู้จักนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบการสอน ขอนำส่ง เกิดคือปัญหาในระดับมาก ไม่มี

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ครูส่วนมาก เคยเรียนวิชาสื่อการสอนมาจากสถาบันการศึกษามาแล้ว ทำให้เห็นว่าถ้าได้มีการ พัฒนาบุคลากรของ สป.กทม. เป็นระยะ ๆ สม่ำเสมอ เมื่อมีนวัตกรรมใหม่ ๆ จะทำให้ ครูรับรู้ และมีแนวโน้มที่จะนำไปใช้ได้ง่าย เพราะ เคยศึกษาและเห็นความสำคัญของสื่ออยู่ แล้ว จากการมีประชากรส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนประกอบการสอนเป็นบางครั้ง สาเหตุอาจ เกิดจาก สป.กทม. เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ยังไม่มีสื่อการสอนเพียงพอแก่การใช้ประกอบการ เรียนการสอน และนอกจากนี้อาจเป็นเพราะความเคยชินเมื่อไม่มีสื่อการสอนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่าเพียงพอ ครูส่วนใหญ่ก็หันไปใช้สื่อการสอนธรรมดาที่เคยใช้กัน คือ หนังสือแบบ-เรียน กระดานดำ รูปภาพ รูปตัดมา ซอลด์ลิส สมุดภาพ ฯลฯ ซึ่งคล้ายคลึงกับการวิจัยของ พัชรา อิงคินันท์ (๒๕๒๓ : ง - ฉ) ประสงค์ เบนะนาม (๒๕๒๔ : ก - ข) และ ริชชาต คริค (Quick 1964 : xxxvi, 3111) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามีสื่อประเภท กิจกรรมรวมอยู่ด้วย การสาธิต การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ สื่อประเภทกิจกรรม ที่ใช้ปานกลางค่อนข้างมาก ได้แก่ การทดลอง กระบวนการกลุ่ม การเรียนเป็นรายบุคคล แสดงว่ามีแนวโน้มที่ครูจะใช้สื่อประเภทกิจกรรมกันมากขึ้น ถ้าได้รับการสนับสนุน และการ กระตุ้นดังที่บิลซิค (Bilchick 1970 : 2602 - 2607) ได้เสนอแนะไว้ว่าการใช้สื่อ การสอนประเภทกิจกรรมนี้ไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ สื่อสื่อที่ใช้น้อยเป็นสื่อประเภทฉายได้ ทั้งนี้สืบ เนื่องจากข้อมูลที่ว่าอุปกรณ์และ เครื่องมือยังมีไม่พอเพียง

ในด้านความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ครูมีความต้องการสื่ออีกเป็นจำนวนมากในสื่อหลายประเภท ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชูศรี บุญเสริม (๒๕๑๔ : ง - จ) และริชาดีน ควิก (Quick 1964 : xxxvi, 3111) สื่อการสอนที่ครูต้องการมากคือ ของจริง สมุดภาพ ของตัวอย่าง ภาพโปสเตอร์ การสาธิต รูปภาพ แผนภูมิ ซอล์คัส แผนภาพ ภาพการ์ตูน สื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่โรงเรียนมีมากซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พัชรา อิงคณินันท์ (๒๕๒๓ : ง - ฉ)

ปัญหาในการใช้สื่อการสอนส่วนใหญ่ครูมีปัญหากการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีในระดับปานกลางได้แก่ ขาดงบประมาณสำหรับการผลิต ไม่มีเวลาในการผลิตมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ แจ่มจันทร์ ปรีชาวิชัย (๒๕๒๒ : ง - ฉ) พัชรา อิงคณินันท์ (๒๕๒๓ : ง - ฉ) ประสงค์ เปนะนาม (๒๕๒๔ : ก - ข) และวาสนา มหาลวเสิศ (๒๕๒๗ : ๒๓๑ - ๒๓๖) ปัญหาที่มีในระดับน้อยได้แก่ สถานที่ตั้งหน่วยบริการสื่อการสอนไม่สะดวกในการติดต่อขอบริการ

จากข้อเสนอแนะของครูส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนมีหน่วยผลิตสื่อโดยเฉพาะเพื่อบริการกับครูในโรงเรียน มีห้องศูนย์สื่อเก็บรวบรวมสื่อ มีความสะดวกที่ครูจะขอใช้บริการซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชูศรี บุญเสริม (๒๕๑๔ : ง - จ) อมรรัตน์ สุวรรณ (๒๕๑๕ : ง - จ) แจ่มจันทร์ ปรีชาวิชัย (๒๕๒๒ : ง - ฉ) พัชรา อิงคณินันท์ (๒๕๒๓ : ง - ฉ) ประสงค์ เปนะนาม (๒๕๒๔ : ก - ข)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

๑. สื่อการสอนจะมีบทบาทและแพร่หลายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม. ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนต้องเข้าใจ มีความสนใจ และให้การสนับสนุนด้านสื่อการสอนและนวัตกรรมทางการเรียนการสอนให้มากขึ้น
๒. มีหน่วยงานบริการสื่อการสอนเฉพาะในระดับโรงเรียน
๓. จัดบริการให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียนด้านสื่อการสอนเป็นระยะ ๆ
๔. ส่งครูผู้ทำหน้าที่สื่อการสอนของโรงเรียนไปดูงาน ฝึกงาน ตามหน่วย โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ พอสมควร
๕. ผู้บริหารโรงเรียนควรกระตุ้นให้ครูใช้สื่อการสอนให้มากขึ้น โดยเฉพาะสื่อ ประเภทกิจกรรม เพราะไม่เกี่ยวกับงบประมาณมากนัก
๖. ควรวิเคราะห์การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดำเนินงานการให้บริการในด้านต่าง ๆ ของการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมในระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัด สป.กทม. ที่ยังไม่ได้ดำเนินงานมาก่อน
๗. ควรมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับหน่วยงานจัดดำเนินงานการให้บริการอุปกรณ์ สื่อการสอนที่มีอยู่ว่าเพียงพอกับความต้องการและใช้ได้อย่างคุ้มค่าหรือไม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย